

Przemysław Benz
Jaracz 30
64-610 Rogoźno Wlkp.
tel.: 664-448-254
e-mail: pbenz@poczta.fm

Jaracz, 12.04.2021

**Marszałek Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań**

ZAPYTANIE W SPRAWIE REWITALIZACJI PLACU KAROLA MARCINOWSKIEGO W ROGOŹNIE

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1405 z późn. zm.), zwracam się z prośbą o udzielenie informacji dotyczącej „Rewitalizacji Placu Karola Marcinkowskiego w Rogoźnie”.

Wstęp.

Według sponsorowanego artykułu „Pożyczka Jessica2 na rewitalizację” publikowanego w Głosie Wielkopolskim rewitalizację Placu Karola Marcinkowskiego wykonano z inicjatywy Banku Gospodarstwa Krajowego. Publikacja tego artykułu była sponsorowana przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Podczas ogólnopolskiej konferencji "Dzień Urbanisty", odbywającej się w Poznaniu w ramach targów "BUDMA 2019", przyznano Gminie Rogoźno wyróżnienie za najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Wielkopolsce. Konkurs był organizowany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Poznaniu, a Marszałek Województwa Wielkopolskiego objął nad nim Patronat Honorowy. Wyróżnienie zostało przyznane Gminie Rogoźno za rewitalizację placu Karola Marcinkowskiego oraz budynku Muzeum Regionalnego wykonaną w 2018 r. Realizacja inwestycji była możliwa dzięki pożyczce Jessica2 w wysokości ponad 6,8 mln złotych. W związku z tym proszę Pana Marszałka o ustosunkowanie się do mojego pisma i zawartych w nim wątpliwości.

Opis projektu.

W ramach rewitalizacji na Placu Karola Marcinkowskiego w Rogoźnie, finansowanego ze środków JESSICA, wycięto wiele dużych i zdrowych drzew, utwardzono i zabudowano powierzchnię placu kostką granitową. Wcześniej był to teren zielony - trawnik z dużą ilością drzew, co stanowiło bufor dla wody opadowej, a zarazem dla różnego rodzaju zanieczyszczeń, które mogły się tam gromadzić. Gromadzący się w okresie zimowym w Rogoźnie smog jest wynikiem spalania śmieci oraz węgla „niskiej emisji”, a także „emisji pyłów”. Pyły oraz sadza, osiadając na dachach zabudowań, placu i ulicach, wraz z opadami trafiają do Jeziora Rogoźno i rzeki Wełny. Ponadto przez Rogoźno przemierza się bardzo dużo samochodów (w tym wiele pojazdów ciężarowych) potęgując zanieczyszczenia komunikacyjne: pyły, metale ciężkie, związki ropopochodne, tlenki azotu, starte opony oraz rakotwórcze wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne itp. Wszystkie wyloty kanalizacji deszczowej zbierające wymienione zanieczyszczenia kończą się w Jeziorze Rogoźno lub rzece Wełnie. Wzrost ilości zanieczyszczeń wpływających do jeziora spowodowany jest nie tylko „zabetonowaniem” placu Karola Marcinkowskiego, ale także powszechnym betonowaniem: ulic oraz chodników np.: ulica Mała Poznańska (fot. w

załączniku), Fabryczna itd., bez funkcji infiltracyjnej, zachowania miejsca na zieleni i stref buforowych. Zabetonowanie miejskich powierzchni powoduje, że więcej zanieczyszczeń odprowadzanych jest teraz do jeziora. Obecnie funkcjonujący w Rogoźnie system nie zapewnia właściwego oczyszczania wód opadowych i roztopowych przed wpływieniem do jeziora (w tej sprawie 9 marca 2021 r. zostało skierowane niezależne pismo do Inspektora Nadzoru Budowlanego w Obornikach oraz PGW Wody Polskie - jest to wniosek zwracający się o zbadanie poprawności instalacji wszystkich separatorów i piaskowników wód opadowych i roztopowych w Gminie Rogoźno).

Plac Karola Marcinkowskiego przed rewitalizacją ortofotomapa	Plac Karola Marcinkowskiego po rewitalizacji ortofotomapa
	
	
<p>Plac Karola Marcinkowskiego w Rogoźnie przed rewitalizacją, to tereny zielone, alejki żwirowe. Infiltracja wód opadowych na całej powierzchni placu. Zanieczyszczenia opadające na ten teren w postaci sadzy ze spalanych śmieci, kurzu, itp. w czasie opadów pochłaniane były przez grunt i porastające drzewa. Gromadzące się zanieczyszczenia w miejskim gruncie ulegały powolnej biodegradacji nie stanowiąc zagrożenia dla ludzi i przyrody. Porastające plac drzewa doskonale oczyszczały powietrze tworząc na nim przyjemny mikroklimat w czasie upałów.</p>	<p>Plac Karola Marcinkowskiego po rewitalizacji, pokryty płytami granitowymi, pozostawiono niewielkie pasemka trawników. Zabetonowano również ulice jak i chodniki wokół placu. Gromadzące się zanieczyszczenia sadza, pyły, kurz, itp. spłukiwane są do kanalizacji, której ujście znajduje się w Jeziorze Rogoźno (na jego dnie następuje ich koncentracja). Rewitalizacja objęła również dorodne drzewa, które zostały wycięte pozostawiając odsłoniętą granitową płytę. Zabetonowanie powierzchni placu przesądziło o losie pozostawionych drzew, które w tych warunkach będą stopniowo obumierały.</p>

W trakcie robót budowlanych przy rewitalizacji w marcu 2018 roku wydobyto **liczne** fragmenty żydowskich macew. Sfotografowane fragmenty wydobytych spod nawierzchni asfaltowej, potrzaskanych na kostkę brukową macew przedstawiono poniżej. Burmistrz Rogoźna zapewniał wówczas, że wynajmie naukowców, specjalistów z zakresu języka hebrajskiego, którzy przetłumaczą i połączą fragmenty macew,

oraz podjęcie prace mające na celu oszacowanie, ile fragmentów się zachowało, szczególnie w materiale złożonym na terenie firmy Bimex – wykonawcy rewitalizacji. Zapewniał także, że zostanie rozważony ich sposób zagospodarowania i wyeksponowania. Niestety do dnia dzisiejszego mieszkańcy nie otrzymali informacji czy były podejmowane jakiegokolwiek działania przy fragmentach macew złożonych na terenie Bimex-u i czy te niezwykle cenne artefakty, będące dowodem wielokulturowych dziejów Rogoźna jeszcze są tam składowane.

Źródło powyższego zdjęcia: Oborniki Nasze Miasto: "Podczas remontu pl. Karola Marcinkowskiego w Rogoźnie odkryto liczne fragmenty macew"

Pytania:

1. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego jako Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 posiada wiedzę i weryfikował, czy przy tworzeniu projektu rewitalizacji placu Karola Marcinkowskiego wykonano ocenę oddziaływania na środowisko projektu rewitalizacji (w tym na jakość powietrza i na wody Jeziora Rogoźno)?
2. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego posiada wiedzę i weryfikował, czy przeprowadzono rzetelne konsultacje lub zapytano mieszkańców o opinię dotyczącą wpływu realizacji projektu na komfort ich życia? Jeżeli tak to proszę przekazać mi raport z takich konsultacji.
3. Czy Marszałek Województwa Wielkopolskiego posiada wiedzę o tym, czy Urząd Miejski w Rogoźnie dokonał opłaty za uczestnictwo w VIII edycji konkursu TUP na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Wielkopolsce w 2018 r.? Jeżeli tak to proszę podać wysokość tej kwoty.

Pytamy dlatego, że konkurs był organizowany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Poznaniu, a Marszałek Województwa Wielkopolskiego objął nad nim Patronat Honorowy. W ramach tego konkursu Gmina Rogoźno otrzymała wyróżnienie za zagospodarowanie otoczenia Placu Karola Marcinkowskiego.

4. Czy Marszałek Województwa Wielkopolskiego posiada wiedzę, na podstawie jakich kryteriów przyznawane są nagrody przez Towarzystwo Urbanistów Polskich? Czy w tych kryteriach brane są pod uwagę jakiegokolwiek aspekty środowiskowe oraz komfort życia mieszkańców? Czy kryteria zakładają ekspozycję wydobytych elementów archeologicznych, lub chociażby informację o nich (czy też można tego rodzaju aspekty całkowicie pominąć)?
5. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego jako Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 posiada wiedzę i weryfikował, czy przy rewitalizacji placu Karola Marcinkowskiego uwzględniono zapisy o powierzchni biologicznie czynnej wynikające z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 z późn. zmianami w sprawie warunków technicznych?
6. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego jako Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 posiada wiedzę i weryfikował, czy Urząd Miejski w Rogoźnie zobowiązany będzie uiszczać opłatę za zmniejszoną retencję na Placu Karola Marcinkowskiego na podstawie projektu ustawy, który ma przeciwdziałać skutkom suszy (dotyczy projektu ustawy Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej¹)?
7. Czy w ramach trwałości projektu finansowanego ze środków JESSICA w województwie wielkopolskim oraz w ramach nadzoru nad prawidłowym wdrażaniem procesów rewitalizacyjnych w gminach woj. wielkopolskiego współfinansowanych m.in. ze środków WRPO 2014+ Zarząd Województwa Wielkopolskiego planuje podjąć działania zobowiązujące Gminę Rogoźno do zrekomensowania zniszczeń spowodowanych wykonanym projektem rewitalizacji:
  - a. zniszczoną zieleń oraz korzystające z niej owady i ptaki,
  - b. pogorszenie jakości powietrza z powodu gorszej infiltracji przez brak drzew,
  - c. zanieczyszczenie wód Jeziora Rogoźno,
  - d. podniesienie temperatury otoczenia (utworzenie wyspy ciepła),
  - e. konieczność stosowania klimatyzatorów w upalne dni, które przyczyniają się do większego zużycia energii, wyższych rachunków z prąd i podniesienia emisji CO₂?
8. Czy Unia Europejska współfinansująca przebudowę placu i instytucja zarządzająca funduszami europejskimi (Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu) otrzymały w trakcie prac oraz po zakończeniu inwestycji raport od beneficjenta dofinansowania (Gm. Rogoźno) o wyraźnych i niezwykle dobitnych śladach Holocaustu/Shoah dokonanego w czasie II wojny światowej (a warto zaznaczyć, że było to damnatio memoriae – rozbicie na kostkę brukową nagrobków, likwidacja grobów - czyli potępienie pamięci, którego dokonać musieli własnoręcznie rogozińscy Żydzi przymuszeni przez nazistów)?
9. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego jako Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 weryfikował, czy odkrycie fragmentów macew zgłoszone zostało w terminie w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Poznaniu, Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu?
10. Czy Zarząd Województwa Wielkopolskiego otrzymał informacje, jakie będą działania gm. Rogoźno w zakresie upamiętnienia społeczności żydowskiej w Rogoźnie (w pewnym momencie dziejów stanowiącej ponad połowę ludności miasta), m.in. w kontekście odkrycia w trakcie rewitalizacji macew w 2018 roku?
11. Czy Marszałek Województwa Wielkopolskiego posiada wiedzę do jakiej instytucji mogą zgłaszać się mieszkańcy po odszkodowanie, w przypadku wystąpienia u nich (lub ich dzieci)

---

¹ Pięć ministerstw: Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska oraz Ministerstwo Klimatu opracowało w 2020 roku wspólnie pakiet działań służących zatrzymywaniu i gromadzeniu wody. Proponowane rozwiązania pozwolą złagodzić skutki suszy na terenach wiejskich i miejskich. Docelowo ustawa wesprze rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, naturalne systemy retencji oraz „odbetonowanie” miast. Dzięki temu poziom retencji będzie wyższy, co polepszy bezpieczeństwo mieszkańców przez skuteczniejsze zapobieganie zalaniom i podtopieniom wynikającym z intensywnych opadów. Zwiększy się ilość wody dla nawodnień w rolnictwie i gospodarstwach domowych.

astmy lub alergii z powodu wzrostu alfa benzopirenu w powietrzu w wyniku dokonanej rewitalizacji?

Uzasadnienie.

Od wielu lat spoglądamy z wielkim zaniepokojeniem na działania Urzędu Miejskiego w Rogoźnie, związane m.in. z wycinką zdrowych drzew (zarówno w centrum jak i innych miejscach), niszczeniem zielonych stref buforowych w pobliżu obszarów wodnych, zabetonowanie miejskich powierzchni oraz zmniejszaniem w centrum miasta strefy wysp zieleni. Działania te finansowane są przez podatników czyli nas samych.

Jeżeli w przestrzeni miejskiej mamy mniej niż 20 % zieleni i jeszcze nie jest ona wystarczająco zasilana wodą (brak oczek wodnych i małych zbiorników, np. wypełnionych oczyszczoną wodą deszczową) to ilość alfa benzopirenu w powietrzu jest około 3 razy większa niż w obszarach gdzie występuje co najmniej 30 % zieleni z wodą. Ma to bezpośrednie przełożenie na 3 razy częściej występujące alergie i astmy u dzieci. (Treść omawiana na Konferencji Stormwater Poland 2020 w Gdańsku przez Prof. dr hab. Macieja Zalewskiego, dyrektora Europejskiego Regionalnego Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk w Łodzi)

Przykłady z innych miast dowodzą, że przy odpowiedniej pielęgnacji oraz zagospodarowaniu zasobów przyrodniczych możliwa jest, nienarządzająca obywateli na niebezpieczeństwo, obecność w przestrzeni miejskiej zarówno kwiatnych łąk, jak i sędziwych drzew. Taki kierunek gospodarowania zielenią wpływa korzystnie na estetykę miasta, jakość powietrza, poziom hałasu oraz temperaturę, co jest szczególnie ważne w czasach dynamicznych zmian klimatu. Troska o jakość życia mieszkańców wyraża się również poprzez troskę o zasoby naturalne i zrównoważone nimi zarządzanie. W długim horyzoncie czasowym jest to warunek sprawnego funkcjonowania gospodarki miejskiej oraz zapewnienia dobrobytu obecnym i przyszłym pokoleniom.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy, odnośnie preferowanego sposobu i formy przekazania danych – proszę wybrać jeden z poniższych bardziej dogodny dla urzędu:

- Kserokopia lub Płyta CD na adres pocztowy: Przemysław Benz, Jaracz 30, 64-610 Rogoźno Wlkp.
- Skany na adres e-mail: pbenz@poczta.fm
- ePUAP

Jeżeli z udostępnieniem informacji wiązałaby się opłata, proszę o jej określenie i wskazanie numeru rachunku bankowego do przelewu.

Z poważaniem
Przemysław Benz

Podpis elektroniczny ePUAP*

* Podstawa prawna: Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. 2005 poz. 565 z póź. zm.), Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 5 października 2016 r. w sprawie zakresu i warunków korzystania z elektronicznej platformy usług administracji publicznej (Dz.U. 2016 poz. 1626), Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. 2016 poz. 1579), Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 5 października 2016 r. w sprawie profilu zaufanego elektronicznej platformy usług administracji publicznej (Dz.U. 2016 poz. 1633).

Fot. 1-1. Kałuża na ulicy Mała Poznańska po wykonanych pracach wymiany chodników

Na powyższym zdjęciu znakomicie widać, że woda nie ulega infiltracji do gruntu (chodnik i asfalt na ul. Małej Poznańskiej stanowią nieprzepuszczalną barierę), ale wraz z zanieczyszczeniami systemem kanalizacji deszczowej płynie prosto do Jeziora Rogoźno.